

Пань Лі

*аспірант кафедри теорії та практики менеджменту,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-432-3-30>

АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ У СПРИЯННІ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ТА СТАЛОМУ РОЗВИТКУ

Глобальні політичні, економічні та технологічні зміни, що відбуваються протягом останніх п'яти років, продовжують викликати в людській спільноті змішані відчуття. На зміну всесвітній пандемії коронавірусу COVID-19, новинні репортажі та наукові дослідження щодо якої привернули переважну увагу у 2020-2022 роках, розпочалася війна на території України та подальші військові конфлікти на Близькому Сході. Замість спричинених цими подіями масштабних демографічних катастроф та економічних наслідків, включно з уповільненням економічного зростання, інформаційно-телекомунікаційні технології, що значно просуваються, та цифрова економіка, що ґрунтується на них, можуть стати одним з небагатьох оптимальних чинників, що позитивно впливатимуть на економічну стабільність, безпеку та сталий розвиток держав.

Якщо під час COVID-19, в умовах карантинних обмежень, такі цифрові технології, як дистанційні комунікаційні платформи та автоматизовані виробничі комплекси, зіграли ключову роль у підтримці стабільності економічних процесів і швидко розвивалися, то в найближчі три роки технологія штучного інтелекту стає практично повсюдно інтегрованою в усі сфери суспільного життя та широко застосовується як у наукових дослідженнях, так і практичній діяльності. Як правило, про це свідчить присудження Нобелівської премії [12] з фізики 2024 року за «основні відкриття та винахід машинного навчання на основі штучних нейронних мереж», Нобелівської премії з хімії за внесок у розробку моделі штучного інтелекту для

прогнозування складної структури білків, а також Нобелівської премії з фізіології чи медицини за відкриття мікроРНК та її роль у посттранскрипційній регуляції генів, дослідження про яке нерозривно пов'язані з використанням штучного інтелекту.

Таким чином, цифрова технологія, трансформація моделі економіки в цифрову є загальною тенденцією, і розвиток яких глибоко змінив методи виробництва та спосіб життя людей, що, безсумнівно, і переписують світову економічну картину. Цифрова економіка як нова економічна форма, виникла саме з революційним розвитком інформаційних технологій.

Концепція цифрової економіки була вперше запропонована американським вченим Тепскоттом [13, с. 18–24] у книжці «Цифрова економіка – перспективи та ризики в епоху мережевого інтелекту», опублікованій 1996 року, і поступово приймається дедалі більшою кількістю експертів і вчених. Суть цифрової економіки полягає в «новому рівні та формі зв'язку між безліччю різнорідних ідей і суб'єктів, які надають значущі ефекти на продуктивність і ефективність» [7]. Цифрові продукти та послуги сприяють швидшим змінам у широкому спектрі секторів, а не обмежуються лише високотехнологічними галузями, які були в центрі уваги раніше [11, с. 13–16]. Таким чином, одним із поширених визначень «цифрової економіки» є «частина економічної діяльності, що здобувається переважно за рахунок цифрових технологій і ґрунтується на бізнес-моделях цифрових товарів і послуг» [6].

Цифрова трансформація як глобальна тенденція відбувається не в усіх країнах однаковими темпами та з різним ступенем інтенсивності. У різних країнах світу розробляються стратегії розвитку цифрової економіки: 2023 року в США було оновлено Національний стратегічний план досліджень і розробок у сфері штучного інтелекту (NSPARD [14]), який став ще одним доповненням до видань NSPARD 2016 і 2019 років з коригуваннями й уточненнями конкретних пріоритетів, а також з акцентом на міжнародне співробітництво; того самого року ЄС опублікував політичну програму «Цифрове десятиліття 2030» [9], яку розглядають як стратегічний інструмент для досягнення успішної цифрової трансформації в ЄС, що визначає конкретні

цілі та завдання, а також інструменти для цифрової трансформації. Китайський уряд у своєму 14-му п'ятирічному плані розвитку цифрової економіки [8] розглядає цифрову економіку як найважливішу частину своєї національної стратегії розвитку та пропонує детальну дорожню карту і стимули для розвитку цього сектору. В Україні було ухвалено закон [2] для стимулювання розвитку цифрової економіки, а також проведено низку ініціативних заходів у сфері цифрової трансформації.

Трансформація цифрової економіки має величезний потенціал і позитивно впливає на економічне зростання. Про це свідчить глобальний індекс цифровізації (GDI) 2024 року, розроблений і обчислений компанією Хуавей [10], що відстежує цифровий розвиток 77 країн і показує позитивну кореляцію між GDI і ВВП. Згідно з індексом, Сполучені Штати, Сінгапур, Швеція, Фінляндія та Данія входять до топ-5 країн із вищим рейтингом розвитку цифрової економіки, натомість країни Африки значно відстають за рівнем розвитку в цій сфері.

Вивчення практики національного стратегічного планування та економічного розвитку показує, що цифрова економіка вивільнила потужну кінетичну енергію для промисловості. Використання цифрової економіки для сприяння трансформації та модернізації промисловості є необхідною умовою для якісного розвитку економіки, а також об'єктивною та реалістичною вимогою для досягнення сталого розвитку.

Свою чергою поглиблене дослідження питань економічної безпеки в умовах цифрової трансформації економіки відповідно видається вельми актуальним і дає змогу переосмислити спосіб забезпечення сталого розвитку.

Під терміном «економічна безпека» зазвичай розуміють стан, за якого економіка вільна від загроз, або впливи загроз не порушують економічну стабільність. Однак, стабільний розвиток цифрової економіки, незважаючи на глобальні кризи, вказує на необхідність перегляду сприйняття та ідентифікації чинників, які вважалися загрозами, а також урахування переваг, які дали змогу цифровій економіці країни протистояти негативним впливам криз. Водночас існує безліч теоретичних розробок [1; 3–5] щодо трансформації цифрової економіки, але значна

нестача емпіричних досліджень щодо того, якою мірою розвиток цифрової економіки сприяв збільшенню економіки як результату підвищення економічної безпеки. Крім того, більшість аналізів впливу цифрової економіки на економічний розвиток було виконано на загальнонаціональному рівні, не враховуючи регіональні відмінності та дисбаланс розвитку в конкретній країні.

Таким чином, з огляду на нагальну актуальність теми дослідження, а саме: в умовах воєнних дій та інших геополітичних конфліктів, що зменшують стабільність в економічному розвитку та збільшують безпековий ризик, як цифрова економіка забезпечує антикрихіть країнам, та наявних проблем дослідження – наскільки це ефективно, необхідно провести детальні теоретичні й емпіричні аналізи з використанням комплексних даних статистики: обчислення індексів цифрової трансформації економіки країни загалом і в регіонах, зокрема, в Україні, в Україні, Україні, Білорусі, Україні, Білорусі, Україні, Україні, Білорусі, Україні, Україні, Україні, Україні, Білорусі, Україні, Україні, Україні, Україні, Україні. І наостанок сформулювати висновки на основі отриманих результатів.

Література:

1. Богдан С. В. Економічна безпека агробізнесу в умовах зеленого курсу та цифрової трансформації. *Цифрова економіка та економічна безпека*. № 1 (10). С. 129–136. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.10-23>
2. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні». *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1667-20> (дата звернення: 16.10.2024).
3. Паршина О.А., Паршин Ю.І., Савченко Ю.В. та ін. Економічна безпека в умовах діджиталізації: сучасний стан та перспективи розвитку інформаційного суспільства. 2019. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/3870> (дата звернення: 16.10.2024).
4. Пуцентейло П.Р., Гуменюк О.О. Цифрова економіка як новітній вектор реконструкції традиційної економіки. 29.06.2018. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/32028> (дата звернення: 16.10.2024).
5. Томах В.В., Сігаєва Т.Є., Мартиненко М.В. Цифрова трансформація управління підприємствами України у контексті сталого розвитку:

інноваційні рішення, креативні технології. 2023. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29339> (дата звернення: 16.10.2024).

6. Bukht R., Heeks R. Defining, conceptualising and measuring the digital economy. *Manchester Centre for Development Informatics Working Paper 68*. 03.08.2017. P. 1–26. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3431732>

7. Carlsson B. The digital economy: what is new and what is not? *Structural Change and Economic Dynamics*. Is. 15. № 3. P. 245–264. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2004.02.001>

8. China unveils plan to boost digital economy in 2021-2025 period. URL: <https://english.news.cn/20220112/4a0801b5429144a7b390e868ee6c23fb/c.html> (дата звернення: 16.10.2024).

9. Europe's digital decade: 2030 targets. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en (дата звернення: 16.10.2024).

10. Global digitalization index(GDI). 2024. *Huawei*. URL: <https://www.huawei.com/en/gdi> (дата звернення: 16.10.2024).

11. Malecki E.J., Moriset B. The digital economy: Business organization, production processes and regional developments. London : Routledge, 2007. 296 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203933633>

12. Nobel Prizes 2024. *NobelPrize*. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/lists/all-nobel-prizes> (дата звернення: 15.10.2024).

13. Tapscott D. The digital economy: Promise and peril in the age of networked intelligence. McGraw-Hill, 1996. 342 p.

14. The national artificial intelligence research and development strategic plan. *Data.gov*. 2023. URL: <https://catalog.data.gov/dataset/the-national-artificial-intelligence-research-and-development-strategic-plan> (дата звернення: 16.10.2024).